

na takovou obrátila se také komise na obžalovanou a obžalovaná též jsouc si vědoma tohoto svého postavení vystupovala a jednala. Tím, že na výzvu komise, by vydala veškeré zásoby chlebovin a mouky, má-li jaké ukryty, reagovala a komisi zásoby ukazovala, jednala fakticky v zastoupení svého manžela, majitele usedlosti a držitele zásob, tudíž osoby dle zákona k vysvětlení povinné. Bylo proto povinností její, by ukázala veškeré zásoby, které její manžel v držení měl a o kterých měla vědomost. Ukázala-li jen část zásob těch, ačkoliv je dle vlastního doznání sama s děvečkou schovala, provinila se proti ustanovení odstavce čtvrtého § 2 zákona o lichvě.

Čís. 557.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Peníze nejsou úkojnými statky potřeby.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 12/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 3. listopadu 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle § 7 čís. 1, a dle § 6, téhož zákona, napadený rozsudek zrušil a obžalované z obžaloby sprostil.

Důvody:

Vůči vývodům zmatečnými stížnostmi obžalovaných dlužno především podrobiti úvaze základní otázku, stížností nadhozenou, lze-li niklové mince, jimiž obžalovaní obchodovali, považovati za předměty potřeby po rozumu § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Tu pak dlužno uznati, že názor nalézacího soudu, postavivšího se na stanovisko kladné, je právně mylným. Ve smyslu § 1 citovaného zákona jsou předměty potřeby věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a zvířat domácích. § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o soudech lichevních mluví rovněž o činech proti zákonům neb nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno. Tato ustanovení, jakož i dříve platný předpis § 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. nasvědčují zjevně tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí a zvířat domácích, ani věci, které mají význam jen jako prostředky, jimiž se věci sloužící za předměty potřeby opatřují. Peníze jakéhokoli druhu jsou dle své podstaty a svého určení vždy jen prostředky, pomocí jichž se provádí sice převod a oběh předmětů potřeby, totiž statků úkojných, ale jimiž statky tyto nevznikají ani se nerozmnožují. Pro tuto jejich povahu nelze o nich říci, že náležejí mezi ony věci, které k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží nepřímo, neboť těmito rozuměti dlužno věci takové, jež jsouce jako ku př. stroje, nástroje, suroviny nebo součástky, samy sebou a v původní své podobě nezpůsobilé,

sloužiti k ukojení potřeb oněch, slouží k výrobě nebo přípravě takových věcí, jimiž se potřeby ty ukájejí přímo. I nauka národohospodářská, která definuje peníze jako statek hospodářský, jenž obecně slouží za míru směnných hodnot, za měnidlo, platidlo a uchovatele směnných hodnot, potvrzuje správnost názoru, že nelze v peněžích spatřovati úkojné statky potřebě lidské sloužící.

Čís. 558.

Jest »vyhrožováním« ve smyslu § 98 lit. b) tr. zák., bylo-li v době jarní setby řediteli velkostatku hrozeno, že vypukne stávka zemědělského dělnictva a že nikdo nebude směti krmiti dobytek.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 141/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. prosince 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř., z obžaloby pro zločin dle § 98 lit. b) tr. zák., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu prodjednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Nálezací soud zjistil, že obžalovaný, vyjednávaje 25. března 1920 jako vůdce zemědělského dělnictva s ředitelem panství o požadavcích dělnictva, žádal ředitele, by požadavky ty přijal a je podporoval, že se ředitel proti tomu bránil, žádaje lhůtu na rozmyšlenou, že však obžalovaný prohlásil, »že »jak to nepodepíše« bude zítra zahájena generální stávka na všech dvorech, že nikdo nebude smět krmiti dobytek, že stávka bude rozšířena na okolní dvory a na celou republiku, a že ředitel za to ponese zodpovědnost«. Rozsudek dále zjistil, že ředitel, obávaje se, že by skutečně vypukla ve dvorech stávka, která by měla za následek nesmírné škody pro panství, a pak také proto, že dělníci, kolem něho shromáždění křičeli, že ho nepustí, dokud nepodepíše, požadavky obžalovanými předložené podepsal. První soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin vydírání s odůvodněním, že pohrůžku stávkou nelze pokládati za násilnou hrozbu ve smyslu § 98 b) tr. zák., poněvadž stávka je dovoleným bojovým prostředkem dělnictva ku zlepšení mzdových poměrů, a že zlo, jímž bylo hrozeno, nesměřovalo proti řediteli panství ani jeho příbuzným ani osobám pod jeho ochranou. Toto právní posouzení věci je mylné a činí rozsudek zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. K zločinu vydírání se vyhledává násilí — v tomto případě psychické — t. j. vyhrůžka ublížením na těle, svobodě nebo majetku, způsobilá vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu před splněním, bylo-li jí použito k tomu, by ohrožený byl donucen k rozhodnutí vůle, k němuž by se jinak nebyl odhodlal. Že pohrůžka stávkou je vyhrůžkou ublížením na majetku, je nepochybné. Hromadné zastavení práce na velkostatku v době jarního setí a zastavení krmení dobytka ve dvorech nutně musí míti pro zaměstnavatele za následek ztráty na majetku, případně zmenšení výnosu velkostatku, v každém případě